

Andrei Cornea

TEZE ȘI ANTITEZE LA „22”

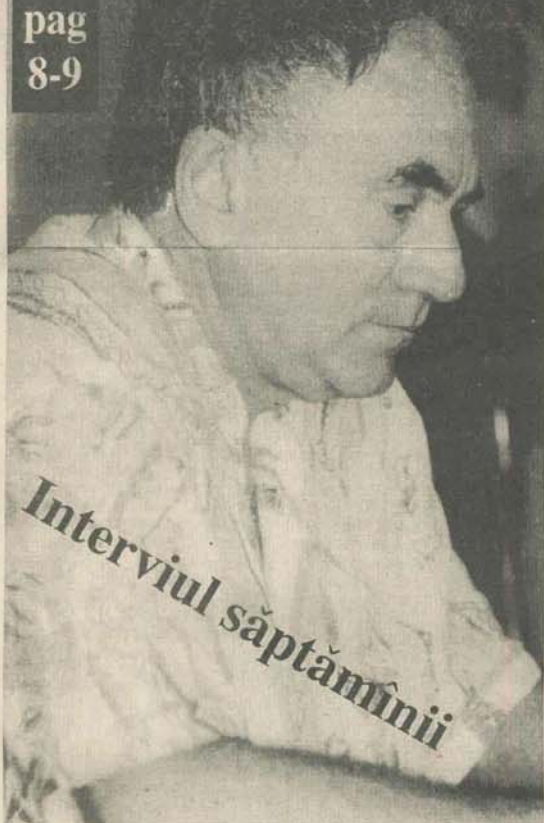
pag 4-5

Gabriel Andreescu

Sorin Alexandrescu
„Sînt împotriva teoriei că
nu s-a schimbat nimic”

pag
8-9

Interviul săptămînii

Tîrgul
de carte
de la

pag 10-11

FRANKFURT

pag 6

CODUL PENAL AMENINȚĂ LIBERTATEA PRESEI

Pentru mass-media, cea mai șocantă dintre știrile săptămînii trecute ar fi trebuit să fie asasinarea ziaristului Dmitri Holodov; cu tot riscul unui proces de calomnie, redactorul-șef al cotidianului „Moskovskii Komsomoleț” a învinuit de această crimă Serviciul de contraspionaj rus (FSK) și chiar pe ministrul rus al Apărării, Pavel Graciov, deranjat de anchetele privind traficul de arme, întreprinse de tînărul jurnalist moscovit.

Dar cum la noi destul de puțini sînt ziarisții care intră pe teritorii de o asemenea pericolozitate, cea mai amenințătoare a fost propunerea Comisiei juridice a Camerei Deputaților de a înăspri pedepsele pentru delict de presă. Majorările sînt gîndite cu atîta „larghețe”, încît calomnia, insulta sau ultrajul săvîrșite împotriva președintelui de către un ziarist îl costă pe acesta 9 ani de închisoare. Reprezentanții organizațiilor internaționale de presă FIJ și OIJ aflați la colocolviul de la Eforie (20-22 octombrie a.c.) au rămas uluiți de inițiativa românească, deși n-au habar de cum funcționează Justiția română și au luat de bună separarea puterilor în stat.

Atît la colocolviu, cit și la Congresul SZR care a urmat, printre dezbaterile cu adevărat furtunoase a răzbătut un laitmotiv: nu reușim fiindcă n-am vrut să fim împreună. „Culoarea” nu-i mai desparte în '94 pe ziarisți ca în '90. În locul culorii apare tot mai mult respectul pentru felul cum își face fiecare meseria. Paradoxal sau nu, parte din presa pro-governamentală în '90 a ajuns în '94 doar presă de centru-stînga, cu accente de independență marcate și cu un profesionalism care îi asigură nu doar cititorii, ci și

o altă cotă în aprecierea publică. Am făcut afirmația gîndindu-mă mai ales la „Adevărul”, care azi concurează cu succes cotidienele Opoziției - „România liberă” și „Cotidianul”. Modul în care „Renașterea bănățeană” a recuperat cititorii „Timișoarei” în orașul Revoluției ar merita și el o mai lungă discuție. Oricum, breasla cu mulți nostalgici s-a diluat, întinerind mai ales prin noile posturi

de radio și televiziune din provincie. Nici una însă dintre precarele asociații de jurnaliști și editori n-a reușit să-și mulțumească cu prestația ei membrii; nici una nu este legitimată să susțină în fața autorităților libertatea presei (deocamdată singura dovadă că în țara aceasta s-a petrecut o schimbare esențială) prin facilități fi-rești în întreaga lume (transport, difuzare, circulație, prețul hirtiei etc.).

În această ședință - la fel ca în atitea alte ședințe ale nucleelor de societate civilă - se putea vedea, patetică și deprimantă, dorința de unitate în fața pericolelor tot mai mari, ca și incapacitatea de a o realiza, ba chiar și de a o înțelege în mecanismele ei, din varii motive: din reacția viscerală a celor cinstiți de a se da la o parte, permițînd corupților abili și impostorilor să se așeze pe scaune, sfidînd orice statut; din repeziciunea cu care se capătă lehamite, cu care se disprețuiește, cu care este ciuruit de un excesiv spirit critic oricine vrea „să facă ceva” în țara asta (pentru o țință colectivă și pentru sine, deopotrivă); din felul cum el este împins, din toate părțile, invariabil, spre locul de Don Quijote și înconjurat apoi cu priviri compătimitoare ori batjocoritoare. Egal de greu de suportat amîndouă.

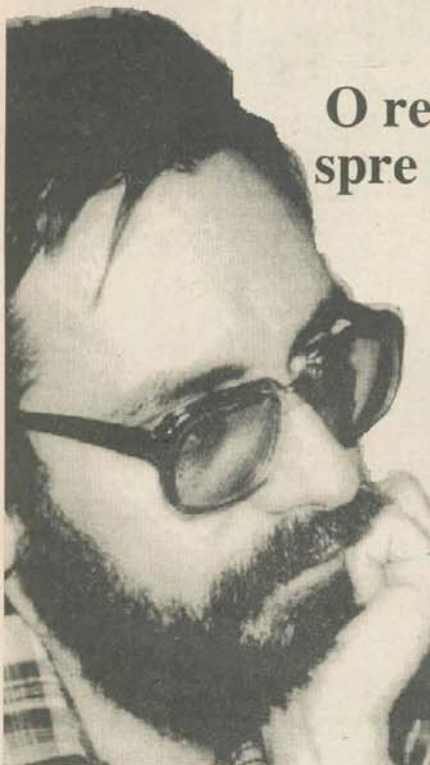
GABRIELA
ADAMEȘTEANU

Patetică și
deprimantă,
dorința de
unitate

ANDREI CORNEA

O retorică de stînga – spre alegerile din 1996

Viitoarele alegeri sînt pe punctul de a fi pierdute

Administrația Clinton îl susține pe Ion Iliescu

I. Nu de mult, mai multe cotidiane bucureștene au luat interviul acordat de Richard Schifter, asistentul special pentru Europa al președintelui Clinton, lui Nestor Rătes. Citind acest text, te trec fiori de gheață: aprecierile neașteptat de pozitive la adresa președintelui Iliescu și a politicii sale, refuzul de a consemna ca serioasă absența unor progrese de substanță ale reformei economice și politice din ultimul an de guvernare Văcăroiu, lipsa de interes pentru elementele naționalist-extremiste din guvernul român sau din jurul acestuia (frază „avem alte griji decît să luăm în seamă ce face PUNR” este tipică), dar și ignorarea sau dezinteresul pentru restaurația tot mai brutală și în toate domeniile – toate deșteaptă amintiri triste și stîrnesc premoniții sumbre. Mulți vor vorbi despre o a treia „trădare americană”, prima fiind la Ialta, iar a doua în vremea lui Ceaușescu, cînd acesta se înțelnea cordial cu Nixon și Carter.

În realitate, această atitudine excesiv de binevoitoare a administrației Clinton față de regimul Iliescu este concluzia unei analize politice depășionale. Unul dintre rezultatele cele mai notabile ale acesteia trebuie să fi fost prezumția că, într-un viitor previzibil, singurul partener politic român important al guvernului american va rămîne actuala putere de la București. Nu numai, deci, că Opoziția nu este acceptată ca actual interlocutor – ceea ce este pînă la un punct firesc, de vreme ce ea nu se află la guvernare –, dar ea nu este creditată nici măcar ca viitor interlocutor, ceea ce înseamnă că șansele ce i se acordă pentru a cîștiga viitoarele alegeri sînt reduse.

Oricît de antipatică ar fi, această analiză mi se pare, în datele ei esențiale, corectă. Eu însumi am scris mai multe articole pe această temă, susținînd că Opoziția nu ar trebui să se lase sedusă de unele sporuri modeste în popularitate sugerate de sondajele de opinie IMAS și IRSOP și că, în particular, politica CDR este viciată de mari erori tactice și strategice, de o slabă organizare, de o politică de personal dezastruoasă. Am fost, în replică, acuzat (și de unde mă așteptam mai puțin) că slăbesc CDR prin asemenea critici, că „răpesc oamenilor ultima speranță”, că am inverșunări nelococ lor, ori că practic o politică jurnalistică de „stînga”. Asemenea reacții (și nu sînt singurul a le fi suportat) sînt un simptom al gravității bolii: în locul dialogului se preferă discursul encomiastic, ori eticheta compromițătoare, în locul lucidității sînt distribuite „mici îndreptare” de *political correctness*. Și această dezesperanță ascunde pe capul în nisip se petrece tocmai în momentul cînd tot mai mulți primari ai Opoziției sînt destituiți sau chiar arestați, cînd foștii secretari județeni PCR revin prin alegeri libere în administrația locală și cînd noul Cod penal va condamna la mulți ani de închisoare pe cel, chipurile, vinovat de „ofensă adusă onoarei Președintelui”.

II. Asum că problema de bază a oricărui om cu convingeri democratice din România este ca Opoziția (CDR și PD (FSN)) să cîștige viitoarele alegeri generale (dacă nu și pe cele prezidențiale) cu o marjă puternică de siguranță, spre a anihila viitoarele încercări de fraudă electorală. Scopul principal al acestei victorii trebuie să fie, după părerea mea, distrugerea a ceea ce am numit în alte articole economia directocratică (o combinație de proprietate de stat și privată încuviințată de autorități), ce paralizază reforma în România, și anihilarea pe cale legală, juridică dar și administrativă (rămînd însă cu strictețe între limitele constituționale ale democrației) a rezistențelor din partea noii clase a directocrațiilor.

Cum se poate însă ajunge la victoria în alegeri, atunci cînd situația actuală se caracterizează prin multă ineficiență din partea Opoziției, prin apatie și resemnare din partea populației, printr-o tot mai brutală ofensivă din partea Puterii și prin acceptarea cel puțin tacită a regimului Iliescu din partea puterilor occidentale?

În opinia mea, este nevoie de o reformulare radicală a strategiei electorale a Opoziției (a CDR în particular), manifestată în patru domenii principale: a) reformularea discursului politic; b) reformularea tipului de acțiune; c) reformularea politicii de cadru; d) reformularea organizatorică. În articolul de față, mă voi referi, foarte pe scurt, la primul, dar și cel mai important punct.

CDR trebuie să apeleze la o retorică de stînga

III. Nu proclam o noutate afirmînd că Opoziția se află înaintea a două tipuri de electorat: electoratul său „tradițional”, pe care se poate în principiu baza, dar care este insuficient pentru a-i asigura victoria în alegeri, și un electorat „pasiv” și apatic, dezamăgit de actuala guvernare, dar care nu se decide nici să-și dea votul celeilalte părți. Or, este evident că discursul politic principal al Opoziției (și mai ales al CDR) trebuie să se adreseze tocmai acestui ultim electorat. Acest fapt nu a fost pînă acum înțeles. Firește, nu înseamnă că Opoziția trebuie să-și neglijeze vechiul său electorat, dar cu un discurs adecvat, deși subsidiar în economia generală a strategiei electorale, ea îl va putea mobiliza și pe acesta.

Discursul principal, îndreptat spre omul obosit de o reformă pe care nu o înțelege, apăsător de greutăți economice insurmontabile și de corupție, nu se poate construi, cred eu, decît **împrumutînd substanțial dintr-o retorică de stînga democratică**. Iată o afirmație care va șoca profund pe acei simpatizanți ai Opoziției pentru care între stînga democratică și cea bolșevică nu există decît o diferență de grad și nu una de substanță. Nu vreau să susțin că Opoziția ar trebui să devină „de stînga”, iar aceasta pur și simplu deoarece conceptele tradiționale de „stînga” și „dreapta” sînt profund neadecvate actualei realități românești. Afirm doar că discursul politic și mai ales cel electoral trebuie, dacă dorește să seducă electoratul „pasiv”, să adopte o **retorică de stînga**. Iată și cîteva motive:

a) Majoritatea poporului român vede în reforma apariția unor imense inegalități economice și sociale, ce, spre deosebire de cele din trecutul comunist, sînt „la vedere” și de aceea mult mai insultătoare.

b) Pentru lucrătorii industriali, o problemă fundamentală rămîne șomajul și frica de privatizare.

Evenimentul vedetă al săptămîinii

Convenția Națională a Partidului Democrat

● Convenția Națională a PD devine evenimentul-vedetă al săptămîinii politice datorită Televiziunii Române.

● Sîmbătă, la emisiunea „Actualități”, în știrea despre desfășurarea lucrărilor Convenției Naționale se relatează: „Nu este exclusă o alianță și chiar o fuziune cu Partidul Democrației Sociale din România”.

● A doua zi, duminică, prezentatorul emisiunii „Actualități” rectifica: „Nu este vorba despre Partidul Democrației Sociale din România, ci despre Partidul Social-Democrat Român”.

● „Vina” o poartă similitudinea de inițiale (P.P.)

Viata politică și socială este suficient de variată și de diversă, încît, chiar și atunci cînd asupra marilor opțiuni există acord între anumiți analiști, politologi, jurnaliști, politicieni etc., pot să apară între ei divergențe, nuanțări importante, alternative. Am spus că discuția devine interesantă și fructuoasă de-abia atunci cînd există o bază comună. Iată motivul pentru care revista „22” a crezut oportun să trateze asemenea puncte de vedere alternative sub forma unor texte paralele, așezate față în față și prezentînd, dacă nu neapărat teze opuse, atunci măcar puncte de vedere complementare. Titlul acestei noi rubrici ne-a fost sugerat de cineva care îi reșimțea acut lipsa: Monica Lovinescu. De aceea, ni s-a părut justificat să o numim... Teze și antiteze la „22”.

c) În mod tradițional (efectul anilor de comunism, dar și al culturii de tip ortodox), românii tind să vadă în avere, și mai ales în cea obținută rapid, un păcat și chiar un furt.

d) Idealul foarte multor români pare să fie o mică proprietate imobiliară și o slujbă cu remunerație fixă care să asigure un trai decent fără vreun efort exagerat. Românul preferă să trăiască mediocru, dar „boem”, decît să muncească intens pentru un venit mult mai substanțial.

e) Mulți români îi privesc pe străini cu suspiciune, ceea ce nu-i împiedică însă să fie extrem de interesați de propria lor bună imagine în ochii acestora.

Că asemenea particularități ale electoratului se asociază mai bine cu o retorică generală de stînga decît cu una de dreapta, de tip neoliberal, și mai ales că nu se împacă deloc cu imensa nehotărîre ce ține astăzi loc de retorică a Opoziției, mi se pare evident. Foarte important este însă faptul că, luînd în calcul particularitățile vieții economice românești, dar și moralitatea necesară spre a nu eșua într-un populism ieftin și contraproductiv, un asemenea discurs ar trebui construit neapărat pe două axe:

Prima dintre aceste axe ar căuta să impună opoziția fundamentală „bogați-săraci”, „cei puțini și privilegiați-cei mulți și mizerabili” etc., reacțivînd, fără rețineri, anumiți termeni consacrați ai propagandei de stînga, precum „exploatare”, „asuprire”, „alienare” etc. Practic, acest tip de discurs ar trebui să exproprieze Puterea de privilegiul deloc neglijabil de a apărea apărătoarea „celor mulți”. Potrivit celei de-a doua axe, s-ar căuta impunerea opoziției dintre „directocrați” și „bunii patroni”. Ar trebui construite polarități de tipul: „îmboğății peste noapte”-„întreprinzătorii onestii”, „cei care fură munca oamenilor”-„cei care dau de lucru”, „cei ce vor să vindă țara, flota, industria străinilor”-„cei ce vor să aducă în țară capitalul occidental” etc. Cele două axe, a căror bună echilibrare este esențială, trebuie să se întîlnească în **vehementa denunțare a in justiției**, care umilește și degradează atît pe pensionarii aduși la mizerie, pe muncitori, pe tărani fără mijloace de a lucra, cît și pe patronii lipsiți de protecție ocultă de tip directocratic. Important este ca discursul să manevreze flexibil de-a lungul celor două axe, ceea ce îi va permite să convingă, pe de o parte, electoratul „pasiv” că Opoziția este de partea sa, că îi cunoaște și înțelege suferințele, iar, pe de altă parte, să comunice „vechului” electorat că Opoziția nu a abandonat lupta împotriva foștilor activiști PCR și securiști deveniți azi „directocrați” și că ea dorește un capitalism „normal”. Punctul central al discursului este că atîta vreme cît in justiția, și mai cu seamă cea economică, se menține și se amplifică, libertățile obținute în 1989 nu au relevanță pentru majoritatea românilor, ci doar pentru o mică minoritate de îmboğății neonesti.

Întrebarea, din punctul meu de vedere, este dacă Opoziția (CDR mai cu seamă, căci PD își spune partid de stînga) va avea curajul de a imagina și proiecta un discurs politic dominat de o retorică de stînga, bazată pe cele două axe la care m-am referit. Atunci cînd PSDR era pe punctul de a fi fost suspendat din CDR, cînd PL '93 imaginează Convenția ca o „coalitie de dreapta”, cînd PAC este mereu acuzat de a fi în „lesa socialismului francez”, cînd PNTCD se imaginează ca un partid de centru-dreapta, uitînd de radicalismul său interbelic de centru-stînga, cînd, mai ales, a fi considerat pe drept sau nu „mai la stînga” este, în mediile simpatizanților Convenției, compromițător, ba chiar o insultă, o asemenea schimbare mi se pare greu de pus în operă. Dar dacă într-adevăr majoritatea liderilor Opoziției vrea să cîștige următoarele alegeri, eu cred că ea va găsi atît curajul, cît și determinarea necesare. O retorică de stînga, „biaxială”, centrată pe tema in justiției, nu ar reprezenta o „trădare”, ci o împlinire a valorilor Opoziției noastre și, poate, chiar premisa necesară pentru infirmarea diagnosticului sumbru, subiacent în interviul demnitarului american.

Cu câtva timp în urmă, Andrei Cornea făcea următoarea observație: problema evoluției politice din România nu este dacă va câștiga sau nu Convenția Democratică, problema este dacă în 1996 va câștiga sau nu Opoziția.

Iată o remarcă suficient de generală, și suficient de circumscrisă, pentru a o lua drept referință pentru tema din titlu. O să-mi segmentez observațiile pe trei subteme diferite, amintind faptul că în 1996 (cu siguranță, nu înainte) vom avea de fapt trei competiții politice: la nivel local, pentru Parlament și alegerile prezidențiale.

Alegerile locale

Limitele democrației noastre sînt reflectate chiar prin miza relativă a acestor alegeri. Atîta timp cît aleșii locali vor decide asupra unui buget insignifiant pentru viața localităților, iar asistența populației (căldură, apă, drumuri etc.) va depinde de institutul de stat, primarul și consilierii locali vor rămîne auxiliari ai fenomenului politic. Și în cazurile pozitive, ei vor putea cel mult administra dezavantajele: mai puțină corupție, mai multă stabilitate etnică, un mai bun echilibru între administrația locală, poliție și justiție. Altfel, pe fondul dificultăților tranziției, ei vor reprezenta țapul ispășitor al guvernării.

Votînd o lege a autonomiei locale amputată și întîrziînd legea bugetelor locale, actuala majoritate guvernamentală a ieșit învingătoare într-o bătălie (politică) pe care o pierduse în februarie 1991. Această manevră a afectat grav conștiința civică a oamenilor; a afectat, în sens mai larg, interesele României. Un număr important de programe pentru Europa Centrală și de Est ocolesc România (dar nu și Bulgaria, cu o legislație multumitoare din acest punct de vedere) pentru că autonomia locală rămîne la noi o realitate palidă. Dar nu este pentru prima dată cînd viitorul unei populații de 23 de milioane este jucat pe conjuncturi politice meschine. Și nu este prima dată nici cînd o victorie se poate întoarce împotriva învingătorului; așa cum se va întîmpla cu alegerile din Brăila, Onești, Slatina etc.

Alegerile parlamentare

Nemulțumirea față de guvernările anterioare, corupția, fondul persistent de injustiție, frustrarea față de indecența foștilor nomenclaturști îmbogățiți reprezintă formidabile atuuri electorale în competiția din 1996. Dar Opoziția, care are atîtea avantaje de principiu, nu va putea contracara mijloacele de propagandă net superioare ale actualii puteri, și încercările (sigure) de fraudă, decît dacă va demonstra un scor (de simpatie) net superior adversarilor înainte de alegeri; dacă va convinge electoratul de necesitatea prezenței la vot și dacă va asigura un sistem multumitor de control al alegerilor. Este posibil acest lucru?

Starea de astăzi a Opoziției pare departe de acest deciderat. UDMR are asigurate cele 7-8 procente tradiționale. În ciuda unei echipe politice profesionale la vîrf, nu este clar cum PD poate cîștiga în viitor interesul electoratului. (Cred că viitorul acestui partid depinde de intrarea sa, într-o formă sau alta, în coaliția electorală a Opoziției.) Convenția Democratică? Sondajele arată o stagnare a CDR. Iar prestația parlamentară, ca și cea din marile primării cîștigate în 1991 sînt mai curînd un eșec.

O alternativă? În ultimul timp au apărut multe voci - lideri de opinie, politicieni, ziaristi - care cer schimbări, noi coaliții politice în cadrul Opoziției. Dar rearanjamentele au un rost, pot avea succes numai dacă ele elimină, prin asta, deficiențele fundamentale

GABRIEL ANDREESCU

Spre alegerile din 1996

ale actualelor formațiuni și coaliții. Care sînt aceste deficiențe? Lipsa unui program în sensul autentic al termenului, detaliat, privind opțiunile politice (și care ar elimina discuțiile nesfîrșite și contraproductive privind monarhia sau republica, abrogarea art. 200, politica față de Ungaria, strategia față de mas-todonții industriali, statutul funcționarului public etc., etc.). Lipsa unui mecanism de atragere a oamenilor de calitate în interiorul formațiunilor, de selectare a unor candidați cu șanse în fața alegătorilor și capabili de a se comporta corespunzător în demnitățile pentru care sînt propuși. Apoi (și aici mă opresc, deși ar mai fi și altele de adăugat) respectarea jocului politic, a deciziilor luate în urma unor discuții deschise și statutare - o disciplină indispensabilă pentru maturizarea vieții politice. (Acest lucru este valabil și în interiorul partidelor, și al coalițiilor.)

Din păcate, cei care critică (pe drept cuvînt) situația actuală din CDR nu vîd că alternativele fac abstracție tocmai de acest fond al problemei. Alianța Civic-Liberală nu a făcut, pînă acum, decît să aducă alături de nucleul Opoziției oameni - cum ar fi Crin Halaicu, Viorel Cătară - care sînt simboluri ale stigmatelor împotriva cărora trebuie dusă campania din 1996. O alianță PSDR cu PD, așa cum se vorbește, prelungește doar prezența politică a unor personaje - cum ar fi Sergiu Cunesco - care au sabotat coalițiile unde au participat, și deci le vor sabota și în continuare. Unde sînt precizarea opțiunilor politice, noile resurse de oameni, noua viață, civilizată, de partid? CDR stagnează, dar stagnează la 27% din voturi. Eu cred că pînă la aruncarea peste bord a acestui capital este de încercat schimbarea din interior a CDR, fructificarea a ceea ce există. Este absurd să jubilezi că CDR s-ar fi destrămat, fără să vezi alternativa. Protocolul electoral este, din acest punct de vedere, un test esențial. PAC (care are membri de bună calitate) a devenit activ în ultima vreme, presind pentru o selecție corespunzătoare a candidaților. Se fac presiuni și din afară, pentru lărgirea partidelor din CDR. Sînt semne ale unei schimbări. Dar cred și eu că nu putem accepta ca promisiunile să fie amînatate mai tîrziu de sfîrșitul acestui an.

Alegerile prezidențiale

Știm argumentele scepticilor: Opoziția nu are o poziție prea convingătoare în Parlament, activitatea ei nu este suficient de coerentă, identitatea ei politică mai trebuie definită, energia sa lasă de dorit, prestația pe care o fac membrii din Parlament și primării dă motive de nemulțumire. Ei bine, în acest moment candidatul potențial la alegerile prezidențiale din 1996, președintele CDR, Emil Constantinescu, este (conform sondajelor) în fruntea simpatizilor electorale și îl conduce detașat pe Ion Iliescu. Efortul său de a se supune rigorilor unui candidat la președinție a fost nelimitat. Acoperă

simbolul noii generații de politicieni, intelectuali moderni, decenti, care lasă în urmă figurile activiștilor de partid. Este fundamental onest și are o viață echilibrată. De unde atunci contestația aceasta care s-a insinuat astăzi în multe din ziarele de opoziție, în discursurile unor lideri de opinie, indiscutabil de bună-credință? Refuzul evidenței că Opoziția are astăzi un capital de neegalat în Emil Constantinescu constituie un fenomen absolut aberant. Nici o explicație logică și nici o analogie în sistemele politice mature, unde un asemenea capital politic este imediat fructificat. Sînt convins că este vorba de una dintre campaniile cele mai bine dozate, și rafinate, de intoxicare a opiniei publice de către echipele specializate în lupta politică și care, bineînțeles, vîd în Emil Constantinescu adversarul cel mai redutabil. Mi se pare o împardonabilă lipsă de responsabilitate ca liderii din Convenția Democratică să lanseze atacuri împotriva președintelui CDR (care va funcționa oricum ca o locomotivă a acestei alianțe la care ei participă), deși știu foarte bine că afirmațiile lor nu au acoperire. Că există limite inerente ale prestației lui Emil Constantinescu este firesc. Nici un candidat la președinție nu poate răspunde tuturor exigențelor fără o echipă care să-l asiste permanent. Dar observarea acestor dificultăți ar fi trebuit să-i determine pe cei implicați în viața politică să ajute, nu să saboteze un pion al democrației românești în una dintre competițiile politice cele mai importante pentru 1996, care este competiția prezidențială.

Săptămîna de scurtă politică

(Urmare din pagina 3)

VINERI 21 OCTOMBRIE

● PNL-Cămpeanu a pierdut

La Tribunalul Municipiului București, instanța a respins cererea PNL-Cămpeanu de a i se recunoaște legalitatea în dauna PNL-Quintus. Au fost anulate și hotărârile Congresului de la București și respinsă o cerere formulată de Clubul Ideilor Liberale.

● Convenția Națională a PD

Cea de-a 4-a Convenție Națională a Partidului Democrat, desfășurată la Cluj, l-a reconfirmat în funcția de lider al partidului pe Petre Roman. Noul statut și documentul programatic „PD pentru noua Românie a muncii și a dreptății” au fost aprobate cu majoritatea de voturi. PD nu a exclus o eventuală fuzionare cu PSDR.

● Președintele Iugoslaviei la București

Sosit într-o vizită oficială de două zile, președintele Iugoslaviei restrînse, Zoran Lilici, a avut întrevederi la cel mai înalt nivel, cu acest prilej discutînd despre reluarea bunelor relații politice și economice dintre România și Iugoslavia, în perspectiva ridicării totale a embargoului impus Belgradului.

SÎMBĂTĂ 22 OCTOMBRIE

● PNL-CD crește numeric

Consiliul Național PNL-CD a aprobat cererile a 4 parlamentari (Maria Tețu, Sabin Ivan, Dumitru Călușeanu și Alexandru Popovici) de a cădea la acest partid. Cei 4 au fost pînă de curînd membri ai PL '93. Consiliul Național a decis convocarea unui congres pînă la sfîrșitul anului.

LUNI 24 OCTOMBRIE

● Parlamentul a anulat alegerile din TVR
Birourile permanente ale celor do-

uă Camere parlamentare au decis reluarea alegerilor pentru reprezentanții salariaților în Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune. Opoziția a votat împotriva acestei hotărîri. Majoritatea și-au motivat decizia prin faptul că cei patru cîștigători ai alegerilor din TVR (Gabriel Liiceanu, N.C. Munteanu, Lucian Pintilie și Octavian Paler) n-ar fi „profesioniști”.

● Conferința de presă a PNTCD

Prim-vicepreședintele PNTCD, Ion Diaconescu, a apreciat că o alianță între PD și PSDR ar fi posibilă, dar numai în afara Convenției Democratice. Salutul adresat de președintele CDR către Convenția Națională a PD a fost apreciat ca „o intensificare a dezbaterilor dintre formațiunile noastre, chiar pe temă a unei guvernări postelectorale”.

● Regele Mihai se adresează Armatei

„Cu 50 de ani în urmă, la 25 octombrie 1944, unități ale Armatei Române au desăvîrșit dezrobirea întregului Ardeal de Nord de sub stăpînire străină impusă aici (...). Eu vîd în victoria de la Carei un simbol al le-

găturilor mele sufletești permanente dintre mine și voi, iar faptul că am purtat uniforma Armatei Române este cea mai mare mîndrie a vieții mele”, se arată într-un mesaj al Regelui Mihai I.

Rubrică realizată de
RALUCA STROE-BRUMARIU
și MARIAN CHIRIAC

Adevărul literar și artistic, nr. 241

- Reîncăunarea Principelui
- „Generația '90”:
- Poemul-spectacol într-un act
- Andrei Șerban în
- „mănăstirea” lui Peter Brook
- Umorul involuntar în „România literară”
- Alexandru Davila
- gazetar sportiv

Statutul jurnalistului european/ statutul jurnalistului român

„Nu avem drepturi, pentru că ne-am despărțit”. Aceasta a fost una dintre ideile cel mai des exprimate la Reuniunea internațională despre „Statutul jurnalistului european”, organizată de SZR, cu ajutorul financiar al OIJ. Informațiile despre drepturile jurnaliștilor din alte țări, facilitățile acordate presei au fost atent ascultate, mai ales pentru că veneau într-un moment când profesiunea de ziarist riscă să devină periculoasă în România. Printre participanții, puțini zariști cu nume cunoscute (Ion Marin – Adevărul, Anca Florea – România Actualități, Sorin Roșca-Stănescu – Ziua, Eduard-Victor Gugui – Baricada), mai degrabă reprezentanți ai presei, radiourilor și televiziunilor din provincie. (Congresul al III-lea al SZR din zilele următoare – 23-24 octombrie – avea să ofere explicații pentru absențe.) Oricum, s-a conturat ideea reactivării Convenției Naționale a Jurnaliștilor, care să facă abstracție de „culoare”, dar să ofere legitimitate, în fața autorităților, acțiunii lor menite să apere profesiunea de jurnalist. Operațiune deloc simplă, dată fiind precaritatea asociațiilor de zariști. Deocamdată există o rezoluție. (G.A.)

Reuniunea Internațională a Jurnaliștilor de la Eforie Nord trage semnalul de alarmă: a fost încălcată Legea supremă a țării

Libertatea presei din România este susținută de Federația Internațională a Jurnaliștilor și Organizația Internațională a Jurnaliștilor.

Reuniunea Internațională a Jurnaliștilor cu tema „Statutul jurnalistului european”, desfășurată în zilele de 21-22 octombrie 1994, la Eforie Nord, în România, luând act de procedura penală prin care legea, respectiv instanța, inculpă ziaristul din România, acuzat de insultă sau calomnie înainte de a fi audiat de Parchet sau Tribunal, ceea ce reprezintă o încălcare a principiilor Constituției României și a Normelor Internaționale de Drept, adoptă următoarea

REZOLUȚIE

Societatea Ziariștilor din România, Asociația Ziariștilor din România, Uniunea Ziariștilor Profesioniști, precum și forurile internaționale prezente la Reuniune – OIJ și FIJ – solicită Parlamentului și Guvernului, respectiv Ministerului Justiției, să înlăture de urgență această aberație juridică a in-

culpării anticipate, fără echivalent în alte sisteme de drept, și să asigure prin noile norme procedurale, ce vor fi adoptate, dreptul neștirbit de apărare al jurnalistului și egalitatea în fața legii, respectiv introducerea lui în procesul penal, ca parte, numai după audiere și după investirea instanței. Până atunci, dosarele de acest fel, aflate pe rol, să fie suspendate.

De asemenea, este necesar să se reglementeze acordarea dreptului la replică. Considerăm ca fiind abuzivă și practica admiterii unor daune materiale excesive, odată cu plângerea prealabilă și fără să se pretindă reclamantului taxe de timbru, ceea ce încurajează și în această formă șicanarea juridică a ziaristului român.

Totodată, luând act de propunerile privind modificarea Codului penal de către Parlamentul României în sensul înăsprii sancțiunilor referitoare la infracțiunile și delictelor prin presă, cerem forului legislativ român să aibă în vedere impactul negativ pe care o asemenea soluție îl poate avea asupra libertății presei și a siguranței ziaristului, ca profesionist aflat în avangarda luptei împotriva corupției, criminalității, celorlalte fenomene sociale negative, ca apărător al instituțiilor statului de drept. Demersul nostru are în vedere, în același timp, responsabilizarea ziaristului prin obligația sa de a respecta legea, instituțiile statului, deontologia profesională, implicarea sa în sensul sprijinirii binelui public, valorilor general umane și democratice.

Eforie Nord, 22 octombrie 1994
Participanții la Reuniunea Internațională a Jurnaliștilor

Senatul a hotărât

Art. 205. Insulta. Atingerea adusă persoanei ori reputației unei persoane prin cuvinte, prin gesturi sau prin alte mijloace, ori prin expunerea la batjocură se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau amendă. Dacă faptele respective se săvârșesc prin presă, pedeapsa este închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Art. 206. Calomnia. Afirmarea ori imputarea în public a unei fapte determinate, privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărate, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară ori disprețului public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă. Dacă fapta se săvârșește prin presă, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

Art. 239. Ultrajul. Insulta, calomnia ori amenințarea săvârșite nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă contra unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercițiul funcțiunii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani. Dacă fapta se săvârșește prin presă, pedeapsa este de la 6 luni la 4 ani. Lovirea sau orice acte de violență precum și vătămarea corporală săvârșite împotriva funcționarului public se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 7 ani. Dacă faptele prevăzute mai sus sînt săvârșite împotriva unui membru al Parlamentului, al Guvernului, împotriva unui magistrat, judecător al Curții de Conturi, polițist, jandarm ori alt militar, maximul special al pedepselor se majorează cu 3 ani.

Art. 236. Defăimarea adusă statului. Defăimarea prin orice mijloace în public a țării sau a națiunii române se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 168. Comunicarea sau răspîndirea, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false, ori de documente falsificate, dacă fapta e de natură să aducă atingerea siguranței statului ori relațiilor internaționale ale României, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Săptămîna trecută, Camera Deputaților a început dezbaterile proiectului de lege privind modificarea Codului penal. În Senat, unde proiectul a fost adoptat în februarie a.c., propunerile Comisiei juridice sau a unor membri ai acesteia – Valer Suiian sau Ion Predescu – referitoare la suplimentarea pedepsei în cazul infracțiunilor de calomnie, insultă sau ultraj cînd sînt săvârșite prin presă au stîrnit un adevărat scandal. Ziariștii au sesizat Consiliul Europei, prin intermediul celor doi raportori pentru România. Și totuși, după amînări, reveniri și justificări penibile, senatorii au adoptat toate modificările.

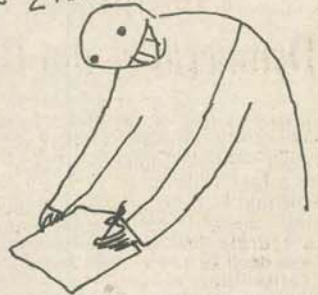
Presă independentă va fi redusă la tăcere

Scandalul declanșat de adoptarea acestor articole s-a stins neașteptat de repede. S-a sperat că în Camera Deputaților pedepsele suplimentare pentru zariști vor fi eliminate. Numai că în Comisia juridică, tot ce a obținut Opoziția a fost o reducere a pedepsei maxime de la 2 ani la un an în cazul calomniei și de la 3 la 2 ani în cazul ultrajului. George Stancu, deputat PD și membru al Comisiei, a susținut că menținerea în Codul penal a pedepsei suplimentare pentru zariști poate anula încercările Puterii de a da și o lege a presei. În realitate, soluția găsită de PDSR și PUNR pentru pedepsirea zariștilor prin Codul penal este mult mai abilă decît adoptarea unei legi a presei, care ar fi putut stîrni un imens scandal în țară, cu efecte nedorite în exterior. Încurajați probabil de ezitățile Opoziției, cu numai cîteva zile înainte de intrarea în dezbateri a proiectului, PDSR a prezentat în Comisia juridică a Camerei cîteva amendamente care au produs stupeoare printre zariști. Astfel, dacă infracțiunile de calomnie, insultă sau ultraj sînt săvârșite împotriva președintelui, maximul special al pedepsei – prevăzut la articolele citate mai sus – se va majora cu 5 ani. Dacă acest amendament va fi adoptat de plenul Camerei Deputaților, un ziarist ar putea fi condamnat la 9 ani închisoare. Și asta în timp ce pedeapsa pentru vătămare corporală sau rănirea gravă a unei persoane este pedepsită cu numai 5 ani închisoare, iar crima cu premeditare cu 15 pînă la 25 ani.

Aceste prevederi sînt cu atît mai grave cu cît și Justiția la noi este în tranziție. Judecătorii nu sînt inamovibili, ceea ce pune sub semnul întrebării și independența ei față de puterea politică.

RALUCA STROE-BRUMARIU

AM SCRIS UN ARTICOL DE 2 ANI!

Perjo

RĂSVAN DOBRESCU, deputat PNTCD

Modificările ce se propun la Codul penal sînt necesare. Este vorba de măsuri de democratizare a acestuia sau de pedepsirea unor fapte care au apărut ca urmare a schimbării sistemului economic și politic. Există însă și unele modificări care sînt retrograde și periculoase. Este vorba de diferențierea de pedepse la infracțiunile de insultă, calomnie și ultraj, atunci cînd acestea sînt săvârșite prin presă. Cred că avem de-a face de fapt cu o încercare de a inhiba a zariștilor independenți. Lucrul cel mai grav mi se pare nu mărimea pedepselor, ci faptul că se stabilește un regim mai aspru pentru această modalitate a infracțiunilor. Noi considerăm că libertatea presei nu este suficient de consolidată în România și că în acest moment ea trebuie apărută. Acesta este motivul pentru care noi ne opunem prevederii unor pedepse mai aspre pentru zariști, cu toate că insulta sau calomnia prin presă este mai gravă decît cea săvârșită în celelalte forme. Egalitatea de regim al sancțiunilor este necesară pînă în momentul în care libertatea presei va fi un bun definitiv consolidat. Cu atît mai mult cu cît pedeapsa ar urma să fie suplimentată dacă infracțiunea este săvârșită împotriva președintelui. Orice critică adusă președintelui poate fi interpretată abuziv, cel puțin în aceste momente tulburi. N-ar fi de mirare ca, într-un proces, o critică să îmbrace caracter infracțional.

P

SORIN ALEXANDRESCU

Pentru o secularizare

„Sintem un popor sfios“

Sint momente cînd istoria forțează viața unui popor. În astfel de împrejurări se produc niște dezvoltări mai rapide a ceea ce ar însemna caracteristicile lui înmăscate, ză zicem, dar și dobîndite. Cum ar arăta aceste caracteristici ale poporului român, ieșit din comunism după momentul decembrie '89?

Cred că deceniile de comunism nu au produs o mutație în firea poporului român, ci doar i-au accentuat unele trăsături mai vechi. Noi am scăpat de comunism printr-o explozie cvasi-iratională de exasperare și nu printr-o acțiune concertată, solidar pregătută. În fond, comunismul a fost un fel de neo-feudalism, care ne-a reactualizat comportamente pre-moderne: teama de stăpîn – de vechil mai curînd decît de boier –, sentimentul de turmă, ideea că singura scăpare este să fugi în munți, în codru. Dacă nu și nu, răzmerița. Cei mai mulți dintre noi, cei din diaspora, nu am plecat în străinătate în cadrul unei mișcări de protest articulate, ci am fugit individual, așa cum fugeau iobagii altădată, trecînd Dunărea sau Carpații. „Băjenia“ a fost forma individuală a protestului nostru și în feudalism, și în comunism. Răzmerița a fost cea socială și tot ea a dus la căderea comunismului. Rezistența noastră s-a consumat între băjenie și răzmeriță. Și în crearea de „tapi ispășitori“ ne-am manifestat continuitatea. Sub Ceaușescu dădeam vina pe „El“ sau pe „Ea“, după 1990 dăm vina pe comuniști. Creăm o culpă și o proiectăm asupra celuilalt, un individ sau un grup, pentru a ne ușura conștiința, dar și pentru a evita o analiză serioasă a responsabilității. Ori spunem că noi sintem extraordinari, dar comuniștii ne-au stricat, ori ne punem colectiv cenușă în cap și ne vîlcărîm că „așa sint românii“: o penitență atît de radicală echivalează cu o absolvire în masă. Ambele manifestări sint expresia unei atitudini regresive; în loc de a judeca în termeni raționali, juridici, de responsabilitate dovedită prin probe, reacționăm în termeni de „vină“, un concept difuz, exprimînd anxietate existențială ori religioasă, acceptabil la spovedanie, dar nu într-o discuție publică.

Ieșirea din comunism, așa cum s-a produs ea, a adus în prim-plan criza de identitate, fenomen valabil nu numai pentru țara noastră, ci pentru toate țările centrale și est-europene. Ce particularități ale acestei crize vedeți la români?

Și criza de identitate este o veche obsesie. De la Junimea încoace ne tot întrebăm cine sintem. Sigur că este stimulativ să-ți pui această întrebare, dar dacă nu-ți pui decît această întrebare, ea înseamnă narcisism pur și duce, cum știm, la prăbușire în oglindă, la înec. Narcisismul trădează o mare neîncredere în sine. Cine este sigur de sine nu se întreabă ce identitate are, ci trece direct la acțiune. Românii sint unul dintre puținele popoare sfioase ale Europei: privirea neliniștită în oglindă îi împiedică să se afirme în agora. N-am întîlnit această sfială la cehi, unguri sau polonezi, ca să nu mai vorbesc de occidentali. Un exemplu: un intelectual român de mare valoare, invitat la Amsterdam la un colocviu, își ține comunicarea grăbit, în numai zece minute, deși avea un text mai lung, împiedicîndu-se în propria-i sfială, în timp ce invitații maghiari și polonezi, ori olandezii, debitează banalități cel puțin o jumătate de oră fiecare. Românul este retracții, defensiv. Așa l-a făcut regimul comunist în ultimii 50 de ani? Poate, dar pe mine mă obsedează cele zece secole de după

Aurelian – căci ne-am născut din daci și din romani, nu-i așa! –, în care parcă am așinat să ne naștem în forme statale, în care am trăit, ca să zic așa, ne-născuți din acest unic punct de vedere consemnat de istorie. Și mai este ceva. Din secolul al XIV-lea pînă acum trăim doar de 7 secole în forme statale. Mă obsedează ideea că am viețuit 10 secole în afara statului și numai 7 în cadrul lui, că identitatea noastră nu s-a exprimat prin instituții viabile în mai mult de jumătate din existența noastră istorică!

Spiritul retracții este dublat însă de un orgoliu foarte mare. Cum credeți că se împacă lucrurile acestea?

Probabil că prin suprasolicitare. Slăbiciunea instituțiilor ne-a făcut să ne gîndim identitatea exclusiv în termeni substanțiali, ca un dat inițial, metafizic, cvasi-providențial, care „aștepta“ doar momentul potrivit pentru a înflori. O concepție organicistă de sorginte romantică, un misticism național moștenit de la Bălcescu și Eminescu, dar la care mulți au rămas și acum, un secol și ceva mai tîrziu. El a avut un rol în istorie, căci a coincis cu nașterea statului național, dar a fost după aceea sacralizat prin scoaterea din istorie, prin înghețarea unui moment dintr-un proces care ar fi trebuit să continue. Căci ne putem judeca identitatea și altfel: ca un sistem de roluri, de relații, ca o devenire, ca un termen final și nu inițial, ca o poziție într-o rețea de identități europene, ca un complex de identități regionale, ca un proces de schimbare în timp și nu ca o permanență atemporală, ca o căutare de sine și nu ca o „sinteză“ – care popor nu este o sinteză între vecinii de la Răsărit și de la Apus? –, ca un șir dramatic de rup-

turi – din 1716, 1821 și 1848 pînă la 1944 și la 1989 – și nu ca o dulce teologie. O descriere a identității ar trebui să ia în seamă și ce s-a rupt și ce a persistat din noi la aceste date, în timp ce judecata curentă rămîne substanțialistă, „sacralizantă“, referindu-se la „ființa neamului“, un termen care admite, evident, doar continuitate, veșnică identitate cu sine.

Ce rezultă durabil din acest spirit retracții dublat de orgoliu?

Poate mai curînd poezie decît proză, pictură impresionistă și nu abstractă, eseuri și nu filosofie sistematică, nici teologie, puțin sfinți și încă mai puțin martiri, profesioniști integri, sub comunism, dar numai o mină de disidenți. Lipsesc din cultura română comportamentele netemperate de sfială, violente, șocante. Valorile supreme în această cultură sint cele ale interiorizării. Este oare această ierarhie de la sine înțeleasă? Nu cred, în Occident „normal“ este ca intelectualul să nu se retragă în camera de lucru, ci să trăiască în agora. Și eu am învățat acest lucru în Olanda. Curios este că noi ne vedem ca un popor sudic, extrovert, exuberant. Sintem, într-un fel, așa, dar în alt fel, dimpotrivă: rezervați, retrași, timizi, teribili de timizi. Ne „retragem din istorie“? Expresia mi se pare aberantă: unde să te retragi din istorie? Mai curînd ne-am retras din viața publică în cea privată, acasă, în casa-cosmos, casa aceea țărănească apărută de aitea simboluri contra demonilor din afară. Acest „acasă“ a fost sacralizat, la fel ca satul în raport cu restul țării și țara în raport cu restul lumii. De aici și explozia de activitate socială a intelectualului după decembrie 1989: vacamul din agora, drept compensație a tăcerii și intimismului precedente.

Dar și o revenire la normal: locul intelectualului este, și întotdeauna va fi, și în agora.

Unde ne aflăm de fapt? Mă gîndesc acum la situaerea intelectualului față de Europa.

O întrebare care tot de la Ju mea ni se trage. Dacă ne întrebăm unde sintem în raport cu Europa înseamnă că nu sintem în Europa. De ce a avut intelectualul român impresia că nu este în Europa, dar că trebuie să ajungă acolo? Probabil pentru că ierarhia valorilor din Europa nu există „în sine“, ci se fabrică în funcție de ierarhia politică și economică. Este evident că Occidentul nu înseamnă numai un număr de culturi majore – ele există și în alte părți ale lumii –, ci și un număr de centre ale management-ului cultural mondial. Evaluarea produselor culturale din „casa Europei“ se face pe piața germană și franceză. Dacă circuli pe aceste piețe, „exiști“ cultural, dacă nu, rămîi marginal. Această este situația și văzută de la Amsterdam. De fapt, problema este că intelectualii români nu s-au putut integra circuitelor de piață a valorilor occidentale decît în puține cazuri, și atunci numai cînd locuiau în Occident. Sentimentul că „nu este în Europa“ îl are doar intelectualul care nu este integrat circuitelor occidentale, deși o dorește, și o și merită pe deplin. Un sentiment de frustrație ușor de înțeles, dar foarte particular: pentru ceilalți români, problema pur și simplu nu se pune. Imi vine în minte imaginea lui Brăncuși, șezînd pe pragul „gorjan“ al atelierului lui din Impasse Ronsin, cu privirea aceea impenetrabilă și de dincolo de lume. Se întreba el oare dacă era în Europa?

„Despărțirea“ de anii '30

Cum vedeți raportarea intelectualității românești la modelul generației '30?

Prin relații de familie, eu ar fi trebuit să fiu un învățăcel al acestei generații '30, înțelegînd prin aceasta, așa cum se obișnuiește, grupul de la „Criterion“. (Nr.: Sorin Alexandrescu este nepotul lui Mircea Eliade.) Îndrăznesc însă să spun că nu m-am simțit niciodată integrat în „modelul Criterion“, nici în România, nici în Olanda. Cînd eram aici, tot ce am încercat prin studiile de poetică, împreună cu prietenii și colegii mei de generație precum Toma Pavel, Virgil Nemoianu, Sanda Golopenția – azi toți emigrați! – sau Mihai Zamfir, era o gîndire „nouă“, de tip tehnic și pozitivist logică, mai curînd „cosmopolită“, mergînd de la formalistii ruși la filosofia analitică anglo-saxonă și la structuralismul francez. Ea izvora prea puțin din tradițiile românești. Maestrii noștri erau mai curînd Vianu, Rosetti și Mihai Pop – ultimii doi din afara istoriei literare – decît Călinescu, Lovinescu sau „criterioniștii“. Nu am avut niciodată sentimentul de a trăi în umbra generației '30. Să fi existat la mine o inconștient simbolică „revoltă contra tatălui“ proiectată asupra „unchiului“, în pofida dragostei pe care am purtat-o amîndurora? Am plecat din țară în 1969, cînd Noica și Tușea erau încă prea puțin cunoscuți generației mele. Pe Tușea, din nefericire, nu l-am întîlnit niciodată. Pe Noica l-am invitat la Amsterdam și m-am dus de mai multe ori în Germania pentru a-l vedea cînd era acolo. Am fost mereu în – afectuos – dezacord cu el. Nu puteam înțelege, printre altele, modul în care el căina „decăderea“ culturală a Germaniei – ceea ce el numea „civilizația untului“ – cînd eu citeam cu pasiune pe Habermas și pe Appel și îi

Sorin Alexandrescu:
„Sint împotriva teoriei că nu s-a schimbat nimic.“

**46. Tîrgul de Carte
de la Frankfurt
5-10 Octombrie**

**46. Frankfurter
Buchmesse
5.-10. Oktober**

**46th Frankfurt
Book Fair
5-10 October**

Între 5-10 octombrie s-a desfășurat la Frankfurt Tîrgul Internațional de Carte, ediția a 46-a. Din România au participat în acest an, pe lângă editurile de stat, și 9 edituri particulare. Au fost prezente la Tîrg: Editura Humanitas, Editura Fundației Culturale Române, Editura Univers, Casa de Presă și Edituri „Cultura Națională”, Societatea Euromedia, Editura Nemira, Editura RAO, Editura Amco Press ș.a. Alături de editori de prestigiu din România a fost prezent la Frankfurt și un compact corp administrativ: directori și directori adjuncți ai unor tipografii, „înalti” funcționari în Ministerul Culturii. Pentru a compensa, probabil, starea critică în care se află editarea cărții românești. Așa cum se va vedea în ancheta noastră, opinia Janinei Ilie, reprezentanta Ministerului Culturii, rămîne unică doar printr-o anume... mindrie națională.

**Mircea Martin –
directorul Editurii Unifers**

Sînt bucuros că mi s-a acordat în acest an un spațiu dublu față de cel acordat anul trecut. În acest fel, am putut să expunem întreaga noastră producție editorială din ultimul an. Mă bucur, în același timp, pentru faptul că am fost invitați să participăm și la reuniunile și întîlnirile oficiale ale Tîrgului, nu numai la cele rezervate în cadrul punctului Est-Vest, ca pînă acum. Mă bucur că am putut să obținem cîteva contracte, foarte avantajoase, cred eu, pentru opere ale unor scriitori importanți: americani, englezi, francezi și sud-americani. În aceeași timp, mă bucur că am reușit să-i revedem pe toți partenerii Editurii Unifers. Dincolo de aceste contacte, la Frankfurt se fac marile contracte. Nu este cazul nostru, care nu avem sume mari. Pentru noi e vorba mai ales de o continuitate a raporturilor, a prieteniiilor de fapt, pentru că tot ceea ce obținem este pe baza unor relații amicale și a unei reputații cîștigate în timp, de-a lungul deceniilor chiar. Argumentele noastre sînt deci de ordinul tradiției și al prestigiului acestei tradiții și nu de ordin financiar. Noi convingem prin tot ceea ce am făcut pînă acum și prin certitudinea pe care o dăm colaboratorilor noștri că vrem să ne păstrăm țînta, rangul și seriozitatea unui program cultural. Și peste toate acestea, mai important a fost chiar faptul că am fost prezenți. Pentru că, așa cum se știe, prezența este poate cea mai rodnică miză. Dincolo de asta, cine nu este prezent la Frankfurt nu există.

**Gabriel Liiceanu –
directorul Editurii Humanitas**

Cum ați perceput această nouă ediție a Tîrgului de Carte de la Frankfurt?

Am participat deja la cinci ediții consecutive ale Tîrgului de la Frankfurt, 1990-1994, și de fiecare dată am descoperit o notă distinctă: organizatorii distribuie, cu prilejul fiecărei ediții, un alt „personaj” în rolul titular. În 1993, vedeta Tîrgului a fost Olanda. Anul acesta, protagonist a fost Brazilia. Peste un an, va fi Austria. Dar, dincolo de regia exemplară, percepția noastră comună, a editorilor participanți, a fost cea a unei atmosfere oarecum trenante. A existat, deci, puțină oboseală, puțină rutină. De ce? Editorii vin la Frankfurt ca la o întîlnire „de lucru”. Altfel, eficacitatea participării este evidentă. Editurile care colaborează se întîlnesc și fac bilanțul anului, își semnaleză noutățile etc.

Cum s-a prezentat România în 1994 la Frankfurt?

Nu înțeleg de ce standul național nu se hotărăște odată să arate mai bine. Există deja experiența tristă a anilor precedenți, cînd cu toții am văzut cît de mult ne dezavantaja diferența între standul românesc și cele ale fostelor țări comuniste din Europa Centrală. Cehii, polonezii, ungurii își concep standurile de acasă, cu designeri, cu arhitecți. Bunul gust al decorului scoate lucrurile din serialitate și monotonie. Este evident efortul fiecărei țări de a se prezenta într-o lumină cît mai bună. Este al patrulea an cînd România prezintă un stand național făcut cu sîrăcie, cu minimum de mijloace, mulțumindu-se doar cu ce oferă Tîrgul ca dotare minimală. Designul se reducea la două-trei afișe cu minăstiri și la așezarea cărților în raft. Pe noi, cei de la Humanitas, ne-a costat cîteva milioane punerea la punct a unui stand netipic. Am făcut o machetă, am lucrat cu specialiști, am închiriat un stand mai mare care a costat foarte mult. Editura Humanitas avea un stand de mărimea celui național. Și îndrăznesc să spun că arăta ceva mai bine, fiindcă ne-am chinuit într-un fel să-l facem.

Cît despre cartea produsă în România, poate ea concursa ca aspect editărilor participanților străini de la Frankfurt?

Cartea la noi arată încă asemenea unui obiect precar. Noi nu putem concursa în clipa de față tehnicile de imprimare din lumea occidentală. Îmi pare rău că iarăși trebuie să spun, dar o fac cu dragoste și durere: în momentul de față, dintre toate țările europene, România stă cel mai prost în tehnica de imprimare a cărții. Tipografiile din Cehia, Slovacia, Polonia sau Ungaria scot cărți care nu pot fi deosebite ca aspect de cele occidentale. Cele românești sînt ușor de deosebit, tocmai prin precarietatea tehnică de care aminteam.

Care sînt ultimele tendințe ale pieței mondiale de carte?

În fiecare an cînd editorii se strîng laolaltă, ca la acest Tîrg de la Frankfurt, ei se plîng că piața cărții se îngustează constant. În același timp, piețele occidentale sînt inundate de producția de carte, cifră pe care imaginația noastră ne permite cu greu s-o realizăm. Un ocean de carte în care se înecă populația globului, dar, din moment ce el se produce, înseamnă că nu se produce în mod întîmplător, că are totuși o rațiune de a exista. Există în general cîteva constante: cartea de memorii, jurnalul continuă să aibă o cerere mare. Continuă să fie într-o curbă descendentă literatura de ficțiune; proza artistică este oricînd învinsă în această competiție de cartea-document, de cartea de reportaj, de cea „realistă”. În clipa de față acestea sînt cărțile care merg cel mai bine: cartea-eveniment scrisă de un ziarist, care în două-trei luni este în stare să facă un best-seller pornind de la un eveniment care a excitat opinia publică mondială sau a țării aceleia. Aceasta este cartea pe care noi nu știm încă s-o producem.

**Marina Ghițoc –
Comisia Programe Carte,
Fundația Soros**

Fundația Soros și-a propus, prin prezența sa la Tîrgul de Carte de la Frankfurt, prospectarea pieței, obținerea unor copyright-uri, în măsura posibilităților, mai ieftine, pentru cartea științifică: filosofie, sociologie, psihologie, medicină etc. Există un program european mai amplu (al Universității Central-Europene) ce are în vedere o rapidă integrare a țărilor din Est în circuitul valorilor, accesul și familiarizarea cu noutăți în domeniu. Unele din titlurile propuse în acest program au fost editate în România chiar înainte de 1989.

Noi am obținut acum cîteva contracte foarte avantajoase și, în măsura în care editorii români vor fi dornici să le finalizeze, iar aceste titluri interesează și alte edituri din Est, costul editării va fi, credem, accesibil.

**Mircea Nedelciu –
președintele Societății Euromedia**

Dublul de hîrtie al Universului cunoscut – asta ar fi definiția cea mai exactă a Tîrgului de Carte de la Frankfurt. Spun asta pentru că numai imensitatea Universului poate cuprinde, alături de sutele de mii de metri pătrați de standuri amenajate cu gust, imaginație și respect pentru carte, și un pliant ponosit și expirat (editat în martie '94 cu titluri apărute în '92) al așa-zisei Case de Presă și Editură Cultura Națională, și cărțile lui Pavel Coruț pe standul lui AMCO-PRESS Ltd., și standul Fundației Culturale Române împărțit pe din două cu Armenia (probabil datorită înscrierii tardive), și hîrtia de ambalaj pe care a fost tipărită traducerea românească a lui Danubio de Claudio Magris.

Sentiment amestecat de obidă, jenă și, de ce nu, ambiție. S-ar putea prezenta și bine un stand românesc la Frankfurt – dovadă Humanitas, All, Nemira. Se poate și împreună, dar nu sub pălăria scorjită a structurilor de stat. Dovadă – standurile organizate de asociațiile de editori: Polonia, Cehia, Ungaria, Slovacia etc.

Dar probabil că va mai curge ceva apă pe Danubiu pînă atunci.

SUNĂ ȘI CÎȘTIGĂ!
În fiecare dimineață, între orele 8.15 și 8.45, poți cîștiga numeroase premii, oferite de firmele:
Polar Electronics, STM, Bozkir Lighting, Nemira, Teranita, Sabina, Gipo Pescar, Vivo, Champ.

Marele premiu: 1 TV color Polaris 2.000

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A										
B										
C										
D										
E										
F										
G										
H										
I										
J										

Nu trebuie decît să suni la 631.73.89 și să propui una din căsuțele grilei. Premiul ascuns acolo îți aparține.

**46. Frankfurter
Buchmesse
5.-10. Oktober**

**46th Frankfurt
Book Fair
5-10 October**

**46^e Foire du Livre
de Francfort
5-10 octobre**

Janina Ilie – Ministerul Culturii

Casa de Presă și Editură „Cultura Națională” a expus în cadrul standului României, stand al Ministerului Culturii, producția editurilor subordonate. Pregătirea în vederea participării la Tîrg a început din aprilie-mai, cînd s-au avut în vedere criterii ca noutate, valoare literară, prezentare grafică, cunoașterea autorului și/sau a titlului cărții în străinătate, promovare. Au fost selectate peste 300 de titluri, acoperind o sferă largă de domenii – știință și tehnică, filosofie, filologie (dicționare), beletristică, carte și albume de artă, carte religioasă, carte pentru copii, atlase și albume turistice etc.

Comparativ cu anul trecut, calitatea literară, grafică și artistică a cărților expuse a fost mult mai bună.

S-au stabilit contacte cu foarte multe firme de difuzare, cu editori. E greu să-i enumăr pe toți, aș aminti doar editurile Bordas (Franța), Malagra (Spania), Talon, BPS International (SUA), Kubon & Sagner (Germania) și multe altele.

Contractele încheiate la Tîrg se ridică în jurul cifrei de 8.000 dolari. Mai sînt elemente de pus la punct și pentru alte acțiuni pe care Ministerul Culturii și „Cultura Națională” le vor desfășura în viitorul apropiat.

Ideea „înscrisului instituției «Cultura Națională» în circuitul de carte european” mi se pare forțată, dacă nu chiar greșită. Instituția are ca obiect cartea, deja înscrisă, prin nume de referință, în circuitul mondial – așa este mai exact. Valorile românești sînt de necontestat. Noi am fost la acest Tîrg de Carte de la Frankfurt nu pentru a face

paradă, ci pentru a ne relua locul în cultura lumii. Sîntem vecini de timp-lă cu Homer prin „Miorița” și colegi de veșnicie cu Shakespeare prin Eminescu, și enumerarea poate continua. Sîntem competitivi, căci sîntem în lume de multe zeci de ani. Frankfurtul a demonstrat că, prin tematică, prin varietatea titlurilor, sîntem foarte importanți. La standul nostru se găseau titluri din toate domeniile, dicționare în limbile de circulație mondială. Nu putem spune același lucru despre standurile naționale ale multor țări. Nu arăt cu degetul, dar am spus asta pentru că nu avem de ce ne rușina.

Domnița Ștefănescu – redactor-șef al Editurii Fundației Culturale Române

Nimic nou la Tîrgul Internațional de la Frankfurt, ediția a 46-a, din acest an. Ca în anii trecuți, probabil ca în anii ce vor urma, aceeași neverosimilă (pentru unii) organizare care permite ca totul să funcționeze ireproșabil și care lasă fiecărui expozant impresia

reconfortantă că este oricînd dorit și bine primit într-o lume a cărții civilizată, fastuoasă, cu surse nu doar de supraviețuire, ci și de prosperitate.

Undeva, într-un spațiu rezervat țării din estul Europei, ochiul atent a putut observa prezența editurilor din România. Pe lângă vechi în totul stand patronat de Ministerul Culturii, au reușit să ajungă la Frankfurt și 9 edituri particulare. Mai ales prezența lor, în număr mai mare decît în anii anteriori, a fost considerată un semn bun pentru editurile românești, cu atît mai mult cu cît unele au încercat, iar Editura Humanitas a și reușit, să-și aranjeze standul cu ingeniozitate și bun gust. Editura Fundației Culturale Române, prezentă și ea cu stand propriu, a putut beneficia de sugestiile vizitatorilor și de bunăvoința unor editori străini extrem de receptivi la propunerile de colaborare.

Toate cele 43 de firme editoriale străine cu care s-au stabilit contacte ne pot deveni în viitor parteneri în editarea și difuzarea cărților.

Anchetă realizată de
VIOLA VANCEA

Tîrgul pe scurt

● 298.000 de vizitatori s-au interesat în cele 6 zile de oferta de carte internațională. Anul trecut au fost numai 252.000 vizitatori. Au fost prezentate 322.000 titluri, din care 90.000 au fost noi apariții. Participarea a 105 țări a adus 8.628 de expozanți. ● Pentru a doua oară, cărțile electronice au făcut parte din lucrurile prezentate la cel mai mare tîrg din lume, și anume pe un spațiu dublu față de anul trecut. Există opinii care pronosticează în curînd moartea cărții. Dar cartea electronică rămîne în principiu tot o carte, chiar dacă citirea ei va cere probabil niște ochelari și ceva cunoștințe de *hard* și *soft*. Se presupune că în anul 2000 cartea electronică va deține 18-20% din cifra totală de afaceri cu cărți. Prin progresul mediilor electronice, ziarul cotidian, care s-a crezut periclitat, a înflorit și mai mult la televizor. ● Tradiționala conferință de presă a Institutului Bibliografic „F.A. Brockhaus” a avut loc sub titlul: „Cunoaștere interactivă – medii noi la Duden, Meyer și Brockhaus azi, mîine și poimîine. De la sfaturi la locul de muncă, trecînd prin informații pentru familie, pînă la multimedia-Lexikon”. „Meyer multimedia” ne va arăta în viitor cum se comportă corpul omenesc, cum bate și foșnește, cum se prezintă inima privită din stînga, apoi din dreapta. ● Vedeta Tîrgului de la Frankfurt, ediția 1994 – cartea braziliană. Piața de carte braziliană produce anual 12.000 de titluri, într-un tiraj de 300 milioane exemplare. Cu excepția lui Jorge Amado, autor de succes al unor romane exotice, cartea braziliană nu este prea căutată în librăriile germane. Tîrgul de Carte de anul acesta contribuie la o cunoaștere mai bună a literaturii Braziliei, atît în Germania, cît și în general în Europa. Literatura braziliană reflectă contradicțiile dintr-o țară de 8,5 milioane metri pătrați care adăpostește o populație multirasială și multiculturală. Ceea ce pentru țările dezvoltate a devenit deja trecut, pentru Brazilia este încă viitor. Cînd Europa trăia criza romanului, în Brazilia era plină de sens scrierea marilor eposuri, ce păreau să fie epuzate în lumea dezvoltată. Brazilienii trăiesc într-o lume pluralistă, și cultura braziliană a devenit și ea o cultură pluralistă.

TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE CARTE

♦ Societatea Română de Radiodifuziune ♦ Editura ALL ♦ Societatea Euromedia

Participă
editurile/societățile:
Academiei Române,
Adevărul, Agni Proiect,
ALL, Alternative, Anima,
Apimondia, Aquila '93,
BASF, Cantemir, Cartea
românească, Centrul de
Carte German, Centrul
Cultural American
(U.S.I.S.), Coresi,
Demiurg, Didactică și
Pedagogică, DU Style,
Editis, Educational
Centre, Egmont, Elis,
Enciclopedică,
Euromedia, Euphorion,
Europa Nova, Extrapress,
FF Press, Fundația
Culturală Română,
Globus, Grammar,
Graphix, Holding Iași,
Holding Reporter,
Humanitas, Iriana, INRA
France, Marineasa,
Medicală, MIC MAX,
Minerva, Ministerului de
Interne, Nemira,
Niculescu, Nirvana,
Odeon Olimp,
Omegapress, Petron,
Polimark, RAO, Scripta,
Sigma, Șansa, Științifică,
Tehnică, Teora,
Theophile, Univers,
Universal Dalsi,
Universității „A.I. Cuza”,
Universul familiei,
Viitorul românesc, Vizual,
Vlășie.

GAUDEAMUS
CARTEA DE ÎNVĂȚĂTURĂ

TÎRGUL INTERNAȚIONAL
DE CARTE
ȘCOLARĂ ȘI UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI - CASA RADIO
STR. G-RAL BERTHELOT 62-64
30 OCT. - 6 NOV.
1994

01010101010101

A doua
expoziție
anuală CSAC

Cu cât se diversifică mijloacele de comunicare, cu atât comunicăm mai puțin. Ne uităm la imagini, vorbim cu imagini. Ascultăm rupți de ceilalți muzică la walkman. Ne grăbim. Nu mai avem timp. Celălalt e cel pe care nu-l vom întâlni niciodată.

Wish You Were Here

Un proiect de Josef Kiraly

Cite întâlniri esențiale am ratat într-o viață? Citi oameni zăriți în fugă ne-ar fi putut fi prieteni? Cite fețe văzute din întâmplare, tot din întâmplare nu le-am mai văzut niciodată?

Hazard, șansă, soartă.
Ce lipsește? Un motiv, un pretext?
Kiraly resimte lipsa celuiălalt. Lipsa comunicării cu cei pe lângă care trece zilnic. Și care sînt doar fracțiuni de imagini între fracțiuni de imagini. Cine sînt ei cu adevărat? Cine e el, Kiraly, pentru ceilalți. O fracțiune de imagine.

Artistul își propune să recupereze „utopic” întâlniri care nu au avut loc. Timp de o săptămână va fotografia locuri, obiecte pe lângă care trece zilnic. Stradă, gară, metrou, vitrine, cafenele. Locuri de întâlnire. Fotografii în sistem Polaroid, cu imagini instantanee. Imaginea va fi apoi lipită pe obiectul pe care-l reprezintă. Pe verso, fiecare fotografie conține un mesaj prin care cel care observă procesul sau doar fotografia este invitat să se întâlnească cu autorul acțiunii.

Zilnic, Kiraly se va afla în atelier, în așteptarea celuiălalt.

Posibilele întâlniri vor fi documentele foto/video. Artistul dă o șansă șanselor. O forțare discretă a aleatorului. Urma fizică lăsată de el timp de o săptămână ar putea deveni o urmă în timp. Undeva, în oraș, artistul ne așteaptă.

DAN PERJOVSCHI

Zilele revistei „Familia“

20-22 octombrie 1994

• A cincea ediție a Zilelor revistei „Familia” din Oradea (realizată sub patronajul Inspectoratului Județean pentru Cultură Bihor și al Ministerului Culturii) și-a împărțit atenția între două grupuri literare: „Cercul literar de la Sibiu” și „Generația '80”.

• Colocviul „Radu Enescu sau cum gîndește o generație recuperată”, animat de I. Moldovan, Dumitru Chirilă, Ion Pop, Ion Bogdan Lefter, Ștefan Borbély, V. Gheorghiuță, Vasile Dan, a analizat programul „Cercul literar de la Sibiu”, bazat pe încercarea în dimensiunea estetică a lumii, încercînd să facă din respectul pentru cultură o stavilă în fața spiritului primar. Deloc întimplător faptul că „cerchiștii” (I. Negoitescu, Ovidiu Cotruș, Radu Enescu, Radu Stanca, Șt. Aug. Doinaș, Cornel Regman), elevi ai lui Lucian Blaga, D.D. Roșca, Liviu Rusu, cu solidă formație filosofică, își adresează „Manifestul” din 1943 criticului Eugen Lovinescu. Tradiția „Cercul de la Sibiu” avea să fie preluată ulterior de principalele grupări literare transilvănene - „Familia”, „Vatra”, „Echinox”.

Profesor la Sibiu în anii războiului, Emil Cioran avea „dificultăți” cu cel mai dotat elev al său din

acea vreme - Radu Enescu. Spiritul de adolescent nonconformist al lui Radu Enescu și aura sa intelectuală au fost cu subtilitate evocate de Petronela Moldovan. Depășindu-și neliniștea marginalizării solide din anii '50 și inevitabila duplicitate intelectuală în perioada cit a condus revista „Familia”, Radu Enescu a intrat în 1989, plin de curaj, în disidență, printr-o scrisoare de solidarizare cu Mircea Dinescu, transmisă de Europa Liberă. Opțiunea sa pentru democrație, pentru respectarea drepturilor minorităților, pentru „europenizare”, manifestată constant după 1990 în paginile revistei „22”, a avut de înfruntat destulă adversitate în presă și în viața de zi cu zi, fiind asaltat de scrisori de amenințare.

• Aflată într-o recentă „ofensivă”, mai ales după înființarea propriei asociații literare, „ASPRO”, generația '80 a marcat cea de-a doua zi a întâlnirii, intitulată „Obsedanta tranziție a prozatorului român”, la care au participat Mircea Horia Simionescu, Ion Bogdan Lefter (mediatorul discuției), Gheorghe Crăciun, Alexandru Vlad. Cu acest prilej, s-a lansat „Paralela 45”, revista „ASPRO”, scoasă de Călin Vlasie, și antologia lui Gheorghe Crăciun cu textele teoretice ale generației '80.

• Premiile revistei Familia au fost acordate, cu discernămint, următorilor: Ion Pop (Premiul „Ovidiu Cotruș”), Al. Cistelean (Premiul „Octav Șulțiu”), Alexandru Vlad (Premiul „Radu Enescu”), Ioan Tepelea (Premiul „N.S. Samarineanu”). (G.A.)

• Oktoberfest, sărbătoarea berii de la München, i se pare lui Claude Karnoouh (Dilema nr. 93, 21-27 oct.) o „oroare”: „Totul pute a bogăție grosolană, oameni ghiftuiți și nepăsători care-și umplu burdihanul cu bere la litru și se indoapă cu cîrnați de un kilometru (...) se îmbuibă, zbiară, rigide, sughiți, apoi se ridică și se duc să urineze în pișoare lungi cît coridoarele de metrou”. Chelnerițele „lasă se se vadă sîni tremurători de un alb lăptos” care „cheamă privirile viclene, aproape vicioase”. Atîta nemăsurată decadentă îi trezește lui Claude Karnoouh gîndul „la cealaltă jumătate a lumii unde foamea e endemică, și mai aproape, la piața din centrul Budapestei, unde bătrînii scormonesc prin lăzile de gunoi în căutarea fructelor și legumelor putrede, aruncate de comercianții care nu le mai pot vinde”.

• În Literatorul (nr. 43, 21-28 oct.), Lucian Chișu publică un interviu cu acad. Gheorghe Buzdugan, o „întrevedere” care „se deapănă într-o perioadă de tranziție cînd e bine să punem întrebări și să cerem sugestii, dacă avem cui”. Afărim! Mai cu seamă că „Gheorghe Buzdugan este unul din acei savanți (în rezistența materialelor, n.n.) din a cărui înțelepciune se pot trage multe foloase”. Folosiți, deci, din plin următoarea probă de înțelepciune:

Pe vremea lui Ion Dodu Bălan

• Nicolae Manolescu face Puțină psihanaliză politică, analizînd, într-un articol din Cronica politică (nr. 7, 17-23 oct.), o afirmație a lui Adrian Năstase. Liderul PDSR a spus, la un moment dat, „că, vezi Doamne, «CDR și-a pierdut însemnătatea politică în fața considerentelor geostrategice de stabilitate». Cu alte cuvinte, Occidentul a acceptat regimul Iliescu din rațiuni de stabilitate în zonă, exact cum s-a întîmplat și cu Ceaușescu. „De ce nu susține, bunăoară, dl. Năstase” - se întreabă N. Manolescu - „că SUA și Occidentul s-au decis să parieze pe regimul actual din România fiindcă el este unul democratic?”.

• Mergeți într-o zi în Cișmigiu, în acest loc de poezie, de poveste, de amintiri și de visare, de gin-gașe jocuri de copii și de frumoase idile. Pe băncile de pe alei se infiripă eminescienele idile adolescentine, se fac planuri îndrăznețe de către tineri visători, iar pensionarii deapănă povești din tinerețea lor idealizată, aruncînd nevinovate săgeți în cea de astăzi: „Ehei, ia uite-i pe tinerii ăștia!... Pe vremea mea...”. Pe vremea lui Ion Dodu Bălan (Națiunea nr. 42, 21-27 oct.), „tineretul român era într-o proporție rușinoasă analfabet, exploatat de marii capitaliști și moșieri, slugă la stăpîni, păstor de oi și de vite, tîrît pe front și ucis, ca o vrăbîie” (sic). Numai că visătorul autor al rubricii „Puncte cardinale în spirit” și-a păstrat intactă vigilența proletară: „(...) să nu ignorăm faptul că într-un climat de mare libertate tinerețea poate să se vestejească ușor! (...) bea votcă și coniac peste măsură, fumează, se destrăbălează, devine nerușinată și impertinentă, sfidează morala și tradiționala omenie românească”.

„La vinătorile colective există pericolul că unii nu știu să umble cu pușca, iar alții știu prea bine să umble cu sticla”.

• Cutremurul din '86 în memoria lui Andrei A. Păunescu (Totuși iubirea nr. 43, 20-27 oct.): „Seismul a venit ca un miracol peste starea proastă a lui A.P. S-a îndrăzvenit, în cîteva clipe, și s-a mobilizat, gîndindu-se la atîția potențiali suferinzi”. Timp în care fiul memorialist tocmai cînta („nu e glumă!), colindul mineros «Foaie neagră și stelară/ De agată și smarald/ Scoatem noi cărbuni afară/ Pentru tine, mamă țară/ Ca să-ți fie-n lume cald»”.

• Tot în Totuși iubirea, două pagini despre Congresul Spiritualității Românești, de la Herculane (14-16 oct.), semnat de prof. dr. Victor Crăciun. Despre discursul prezidențial găsim următoarele aprecieri: „prestigiosul cuvînt rostit”, „tranzanta și foarte bine primita cuvîntare”. Se publică, de asemenea, cu facsimilul partiturii, Imnul Congresului, pe versuri de Adrian Păunescu, „adoptat în unanimitate”.

• Cu prilejul Congresului Spiritualității Românești, prozatorul Daniel Bănulescu și Librăria EUROSOP din Herculane au avut ideea să lanseze volumul Te pup în fund, conducător iubit. La ora cu pricina, librăria a fost evacuată prompt, iar exemplarele incuicate bine în depozit, din ordinul prefectului de Caraș-Severin și prin grija primarului local. Cu siguranță, domniile lor n-au știut că în cartea lui Daniel Bănulescu este vorba despre... Nicolae Ceaușescu! (Expres Magazin nr. 41, 18-25 oct.)

TANIA RADU

În fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți audia la Radio Total, între orele 22.00-24.00:

TALK-SHOW-uri LIVE

Luni: Ovidiu Ioanitoaia - Ofsaid
Marți: Cornel Nistorescu - Cîmele de pază
Miercuri: Carmen Bendovskî - Simț enorm și vîz monstruos
Joi: Fiți întreprinzători cu Bogdan Teodoru
Vineri: TALK-SHOW și muzică cu Andrei Partos - Friday I'm in love

De asemeni, în fiecare zi, de luni pînă vineri, la ora 8.45 - Reuters World News - informație și prognoza economică și la ora 17.40, MICA PUBLICITATE GRATUITĂ.

